

ГЕОІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ В СУСПІЛЬНІЙ ГЕОГРАФІЇ: АНАЛІЗ ВІТЧИЗНЯНИХ ТА ЗАРУБІЖНИХ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ

Проаналізовано сучасну періодичну літературу з геоінформаційної тематики. Розроблено і охарактеризовано класифікації публікацій з геоінформаційної суспільно-географічної тематики у вітчизняних та зарубіжних періодичних виданнях. Охарактеризовано застосування геоінформаційних систем і технологій у різних галузях суспільної географії та зазначено вчених, що займаються впровадженням ГІС у суспільно-географічні дослідження. Визначено основні напрямки застосування геоінформаційних систем у суспільній географії.

Ключові слова: геоінформаційна система, геоінформатика, ГІС-пакет, сфери застосування ГІС, класифікації публікацій.

Постановка проблеми у загальному вигляді. На сьогодні існує велика кількість літератури з геоінформатики та геоінформаційних систем, включаючи монографії, збірники наукових праць, навчальні посібники, підручники та словники. Однак, у такій літературі геоінформаційні системи переважно трактуються у вузькому значенні (як суто програмні продукти), або ж розглядається їх застосування у геології, екології чи фізичній географії. В таких умовах виникає необхідність накопичення та опрацювання інформації про ГІС з точки зору можливості її застосування в суспільно-географічних дослідженнях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукова та навчальна література, періодика та інформаційно-довідкові видання з геоінформаційної тематики аналізуються у ряді праць вчених.

У монографії [2] подається огляд друкованих видань з методології, методики ГІС, геоінформаційних технологій та їх додатків, починаючи з 70-х рр. ХХ ст. Подається перелік найбільш поширених підручників з геоінформатики, періодичних видань (журналів, бюлетенів), а також реферативних і довідково-бібліографічних видань.

Вищезазначений список доповнений у праці [3]. Тут окремо розглядаються збірники матеріалів конференцій, присвячених ГІС, а також детальніше подається огляд словників з ГІС-термінологією.

У публікаціях [4, 5] В.С. Чабанюка, присвячених історії розвитку геоінформаційних систем аналізуються визначення ГІС із різноманітних джерел, підходи до розуміння об'єкта дослідження геоінформатики, а також аналізуються внутрішні та зовнішні стандарти ГІС за різними авторами.

Постановка завдання. Завдання полягає у вивченні масиву публікацій з геоінформаційної тематики у вітчизняних та зарубіжних періодичних виданнях за останнє десятиліття, відбору публікацій про загальні та суспільно-

географічні аспекти геоінформаційних систем, їх опрацюванні, класифікації, систематизації, поглибленому вивченні у розрізі класів, вивченні існуючих та перспективних можливостей застосування ГІС у суспільно-географічних дослідженнях.

Виклад основного матеріалу. У процесі дослідження опрацьовано 38 періодичних видань України, Росії, а також англomовних видань Сполучених Штатів Америки, Німеччини, Нідерландів та Китаю з геоінформаційної тематики. Найбільшу джерельну базу опрацьовано в українських виданнях у таких сферах: географії – [8], [9], [12], [20], [23], [26], [29], [30], [32]; картографії – [31]; геодезії – [7], [17], [22], [24], [27], [38]; геоінформатики – [14]; комп'ютерних наук – [10], [11], [25]; економіки – [6], [18]; державного управління – [19], [21], [28].

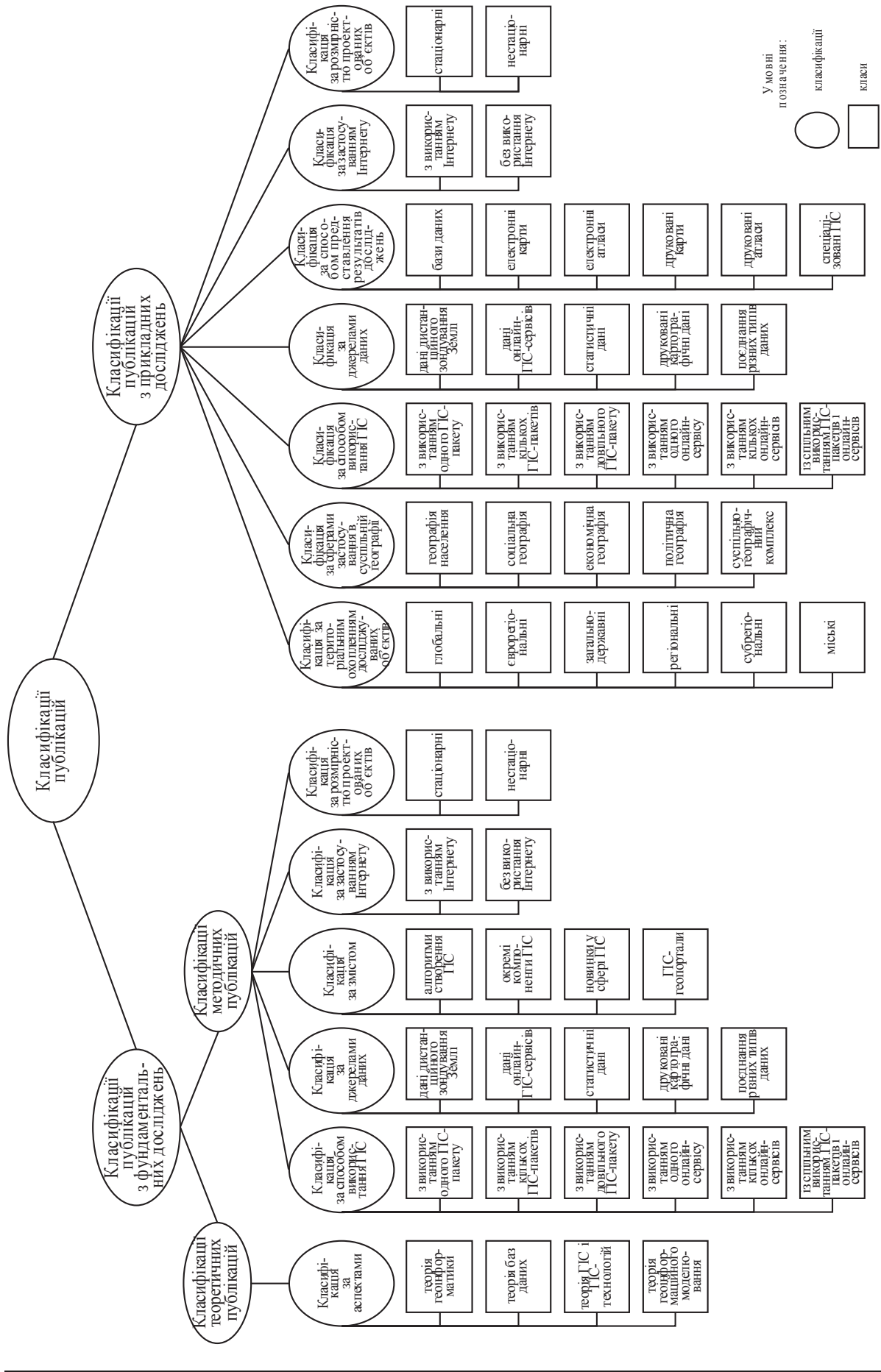
Серед російських видань опрацьовано журнали [13], [15] та [16].

Серед англomовних видань: США – [33], [34], [37], [43]; Китаю – [39], [42]; Німеччини – [40], [41]; Нідерландів – [35], [36].

У процесі опрацювання вищезазначених видань було відібрано та проаналізовано близько 200 публікацій понад 200 вітчизняних та зарубіжних авторів, які стосуються геоінформаційних систем (ГІС) загалом та їх застосування в суспільній географії зокрема. Їхні класифікації та класи були визначені виходячи з реально існуючих публікацій. Ці публікації у першу чергу можна класифікувати за категорією дослідження – на фундаментальні і прикладні (рис. 1).

В рамках категорії фундаментальних досліджень виділяємо класифікацію за рівнем дослідження – на теоретичні і методичні.

Теоретичні публікації класифікуємо за аспектами. В результаті виділяємо чотири класи: теорія геоінформатики, теорія баз даних, теорія ГІС і ГІС-технологій і теорія геоінформаційного моделювання.

Класифікації публікацій з теми «Інформаційні географічні дані» в періодичних виданнях

У мовні позначення:
 ○ класифікації
 □ класи

Методичні публікації можна класифікувати за: змістом, джерелами даних, способом використання ГІС, застосуванням Інтернету та розмірністю проєктованих об'єктів. За змістом публікацій виділяємо наступні класи: алгоритми створення ГІС, окремі компоненти ГІС, новинки у сфері ГІС та ГІС-геопортали. За джерелами даних виділяємо такі класи: дані дистанційного зондування Землі, дані онлайн-ГІС-сервісів, статистичні дані, друковані картографічні дані, та поєднання різних типів даних. За способом використання ГІС виділено наступні класи: з використанням одного ГІС-паketу, з використанням кількох ГІС-паketів, з використанням довільного ГІС-паketу, з використанням одного онлайн-сервісу, з використанням кількох онлайн-сервісів та із спільним використанням ГІС-паketів і онлайн-сервісів. В межах публікацій з використанням одного ГІС-паketу виділяємо підкласи на основі конкретного ГІС-паketу: ArcGIS, MapInfo, Geomedia та інших (AutoCADMap, ГІС "Панорама", QuantumGIS, gvSIG, AtlasGIS, WinGIS, Geomatica, MGE, CADdyGIS). За застосуванням Інтернету виділено два класи: з використанням Інтернету та без використання Інтернету. За розмірністю проєктованих об'єктів виділено два класи: стаціонарні та нестаціонарні. В межах першого виділено такі підкласи як двовимірні та тривимірні об'єкти, в межах другого – тривимірні та чотиривимірні.

В межах категорії прикладних досліджень виділяємо такі класифікації публікацій: за територіальним охопленням досліджуваних об'єктів, за сферами застосування в суспільній географії, за джерелами даних, за способом використання ГІС, за застосуванням Інтернету, за способом представлення результатів досліджень та за розмірністю проєктованих об'єктів. Класифікації за джерелами даних, способом використання ГІС, застосуванням Інтернету та розмірністю проєктованих об'єктів аналогічні виділені у межах методичних публікацій. За територіальним охопленням досліджуваних об'єктів виділяємо наступні класи публікацій: глобальні, єврорегіональні, загальнодержавні, регіональні, субрегіональні та міські. За сферами застосування в суспільній географії виділяємо класи публікацій, присвячених дослідженню: географії населення (демогеографії, геоурбаністики, систем розселення, лінгвістичної географії), соціальної географії (географії торгівлі, географії освіти, географії охорони здоров'я, рекреаційної географії), економічної географії, політичної географії, а також дослід-

ження суспільно-географічного комплексу. За способом представлення результатів досліджень виділяємо дослідження, результатами яких є: бази даних, електронні карти, електронні атласи, друковані карти, друковані атласи та спеціалізовані ГІС.

Розглянемо детальніше класифікацію теоретичних публікацій за аспектами.

Теорія геоінформатики представлена працями М. Якимчука, А. Кулінковича, В. Страхова, В. Зайченка, В. Путренка, О. Черкашина та інших. Зокрема, М. Якимчук та А. Кулінкович аналізують визначення геоінформатики, окреслюють її об'єкт, предмет, головні завдання, а також етапи розвитку геоінформатики в Україні [14, 2002, № 1, с. 7-17]. В. Страхов висловлює думку про формування нової (третьої) парадигми в науках про Землю – парадигми геофізики та геоінформатики [14, 2004, № 3, с. 22-27]. В. Путренко розглядає питання взаємодії географії та геоінформатики, визначає можливі напрямки подальшого розвитку геоінформатики [26, 2010, Вип. 11, с. 135-141]. О. Черкашин виділяє геоінформаційну географію, яку вважає сучасною стадією розвитку географії [13, 2006, № 3, с. 19-28]. В. Зайченко називає основний недолік геоінформатики – недостатній розвиток теоретичних основ та несформоване поняття "геоінформатика" [15, 2009, № 3]. В. Шипулін подає своє бачення ГІС-парадигми [7, 2009, № 5 (62), с. 37-41].

Теорія баз даних представлена працями В. Путренка, Е. Бондаренката О. Коренця. В. Путренко розглядає підходи до класифікації географічних баз даних [26, 2011, Вип. 13, с. 78-81], Е. Бондаренко та О. Коренець – формування та складові інфраструктур просторових даних [26, 2010, № 11, с. 30-36].

Теорія ГІС і ГІС-технологій розглянута у працях багатьох вітчизняних та зарубіжних авторів. Л. Руденко, С. Вольська, О. Марграф [29, 1993, № 4, с. 6-13], Ю. Карпінський, А. Лященко [27, 2011, Вип. II (22), с. 43-48], О. Поліщук, О. Ішук, Є. Серединин, С. Карпенко, А. Мельник [20, 2009, № 19] подають визначення понять ГІС, ГІС-технологій, історію їх розвитку, сучасний стан та перспективи. Я. Олійник, А. Степаненко [32, 2009, № 7, с. 6-15], І. Черваньов і С. Ігнат'єв [7, 1994, № 2, с. 108-126] у своїх працях пов'язують перспективи розвитку географії з широким застосуванням ГІС та геоінформаційного моделювання у географічних дослідженнях. Я. Кісь, Н. Шаховська та О. Вальчук розглядають міжнародний досвід та шляхи розвитку в Україні інте-

лектуальних геоінформаційних систем [10, 2008, Вип. 621, с. 139-144]. В. Грицевич, І. Круглов [9, 1994, Вип. 19, с. 95-99], Г. Пархоменко [26, 2008, № 8, с. 223-228], А. Лященко, А. Черін [7, 2008, Вип. 54] розглядають структуру ГІС. Праця Б. Бусигіна, Г. Коротенко та Л. Коротенко присвячена розгляду тенденцій застосування мов програмування в ГІС [14, 2003, № 3, с. 24-29]. А. Мельник розглядає функціональні можливості різних ГІС-пакетів [29, 2010, № 1, с. 63-65]. Праці К. Яно та З. Чена присвячені розгляду ієрархії знань в ГІС та перспективам використання ГІС в географії [33]. В. Лялько, М. Попов, А. Мельник [20, 2010, с. 223-228], . Курач, Б. Суховірський, С. Драгіцевич, С. Белрам, О. Ертак та Е. Ріс [35] розглядають подальші перспективи розвитку ГІС та ГІС-технологій в зв'язку з застосуванням даних дистанційного зондування Землі та Інтернету. Інформаційне і програмне забезпечення створення ГІС розглядається у працях М. Мальського [9, № 18, 1992, с. 96-98], І. Ковальчука, Ю. Андрейчука, Є. Іванова [31, 2008, Вип. 13, с. 48-59] та Дж. Данджермонда [30, 2010, № 1, с. 3-12]. Прикладні аспекти використання ГІС суспільно-географічного змісту розглядаються у праці К. Мезенцева [30, 2007, с. 58-62]. І. Гукалова аналізує суспільно-географічні аспекти впровадження інформаційних технологій [29, 2003, № 1, с. 33-39].

Теорія геоінформаційного моделювання представлена працями Л. Руденка, Т. Козаченко [29, 2009, № 4, с. 51-56], Г. Пархоменка [29, 1997, № 1, с. 44-50], Е. Бондаренка, О. Барладіна [27, Вип. I (21), 2011, с. 162-167], Л. Миколенко [27, Вип. II (22), 2011, с. 155-160], О. Поліщука, В. Путренка, В. Чабанюка, В. Остроуха, Р. Онищак, О. Коренця, А. Орещенка, Н. Москаля, О. Ломпаса, С. Ілберінка, Е. Ріса, Р. Целіка, Н. Улугтекіна та К. Гюнея. У їх публікаціях розглядаються теоретичні аспекти геоінформаційного моделювання, концептуальні засади створення ГІС регіону, а також особливості моделювання 3D і 4D об'єктів [35].

Серед класифікацій методичних публікацій детальніше розглянемо класифікацію за змістом.

Алгоритми створення ГІС розглядаються у працях О. Барладіна, П. Ярошука [30, 2006, № 2], Н. Шафранської, С. Єремєєва [15, 2005, № 2], Д. Кобзаренко [15, 2009, № 2], Н. Грицьків, С. Почкіна [22, 2008, Вип. 70, с. 30-37], С. Туркова, В. Валієва, Г. Мавляутдінової, Р. Гарєєва,

М. Фасхутдінова [15, 2010, № 3], Ю. Поліщука, Г. Кочергіна, Г. Чанга та М.-Г. Цу [35]. А. Орещенко [22, 2009, Вип. 72, с. 82-90], В. Балабін [20, 2010, с. 311-319], А. Попов [15, 2006, № 2], Д. Дутиков, Л. Гребеннікова, О. Теленков, Ю. Нерослов [15, 2009, № 3] і К. Марков [15, 2010, № 1] присвятили свої публікації розгляду алгоритмів створення ГІС у конкретних ГІС-пакетах. В окрему групу слід виділити публікації, присвячені питанням розробки структури та змісту певних ГІС та електронних атласів. Авторами таких публікацій є Л. Руденко, В. Чабанюк [29, 1994, № 3, с. 22-34], Т. Козаченко [29, 2004, № 3, с. 99-108], В. Молочко [26, 2007, № 7, с. 145-148], А. Бочковська, В. Палієнко, Г. Пархоменко, В. Разов, С. Давидчук, О. Литвиненко, В. Решетник, О. Поліщук, А. Савелков [29, 2000, № 1, с. 48-61], І. Левицький, А. Байназаров [26, 2007, № 7, с. 114-121], Л. Баранова, А. Гордєєв, В. Остроух [20, 2009, Вип. 19], О. Лютий і М. Комедчиков [29, 2000, № 2, с. 50-53].

Дослідженню окремих компонентів ГІС присвячені публікації В. Путренка, О. Півньова [29, 2010, № 1, с. 53-58], В. Галича, А. Васильєва, Р. Шевченка, А. Дорошенка [25, 2002, Том 19-20, с. 54-60], О. Кравчука [20, 2006, Вип. 3, с. 230-231], К. Маркова, А. Веселовського [15, 2005, № 4], С. Єремєєва [15, 2006, № 1], Д. Андріанова [15, 2006, № 4] та Є. Чернецова [15, 2009, № 3].

Новинки у сфері ГІС розглядаються у працях А. Мельника [29, 2010, № 1, с. 63-65] та ряду зарубіжних авторів, серед яких: С. Кінбергер, Д. Тіде, Ф. Фішер, А. Ангвікс, Л. Даз і М. Каррера [33-42].

ГІС-геопортали, їх функціональні можливості, еталонна модель та засоби її реалізації розглядаються у працях А. Лященко, А. Черіна [7, 2009, № 4, с. 34-39], С. Андрєєва, В. Радчука, А. Кошкарева, А. Антипова, А. Батусєва, В. Єрмошина та В. Каракіна [13, 2004, с. 21-32].

Серед класифікацій публікацій прикладного характеру розглянемо класифікацію за сферами застосування в суспільній географії.

За сферами застосування в суспільній географії виділяємо класи публікацій, присвячених дослідженню: географії населення (демографії, геоурбаністики, систем розселення, лінгвістичної географії), соціальної географії (географії торгівлі, географії освіти, географії охорони здоров'я, рекреаційної географії), економічної географії, політичної географії, а також дослідження суспільно-географічного

комплексу.

Публікації у сфері географії населення присвячені дослідженню розміщення населення за допомогою ГІС-технологій (Й. Ішікава [43, 2005]), міських поселень (З. Герасимчук, Т. Ніщик [18, 2010, № 2, с. 77-81], Дж. Лі, К. Окунку [40, 2005]), систем розселення (М. Височин, М. Яровий [32, 2008, № 4, с. 181-185], О. Сивак [8, 2007, Вип. 54, с. 54-55], В. Опара, Д. Загній [26, 2009, Вип. 10, с. 139-146], В. Кравцова, М. Казьмін, Є. Родіонова [15, 2006, № 4]), створенню містобудівних локальних ГІС (І. Соломаха [26, 2008, № 8, с. 261-265], Д. Андріанов [15, 2007, № 2]), а також проектуванню міст у 3D і 4D (К. До-Хунг, Б. Ілір, Х. Елівазі, Н. Ахаван, Ф. Азгарі [43, 2005]). Досвід створення електронного геодемографічного атласу описаний у праці В. Андерсона [29, 1997, № 2, с. 50-55]. Праця П. Короля присвячена застосуванню ГІС-технологій у лінгвістично-географічних дослідженнях [29, 2006, № 2, с. 59-65].

У публікаціях з соціально-географічної тематики подаються дослідження, що стосуються географії торгівлі (С. Сонько [14, 2005, № 4, с. 70-75], А. Зайцев, В. Тікунов [15, 2007, № 1]), освіти (А. Байназаров [26, 2007, № 7, с. 10-15], Н. Бубир [26, 2009, № 9, с. 42-46], В. А. Пересадько, В. О. Пересадько, Ю. Прасул, А. Пілюгін [26, 2011, Вип. 13, с. 3-6]), науки та інноваційної діяльності України (Т. Козаченко, Т. Курач [7, 2004, № 3, с. 32-43]), рекреаційної географії (А. Мельник [20, 2009, № 19], О. Шершньова [19, 2009, Вип. 21, с. 337-343], М. Саранча [15, 2008, № 4], П. Черняга, О. Лагоднюк, О. Романюк [22, 2010, Вип. 73, с. 115-121], Ш. Леблю, М. Петек [35]), а також медичної географії (Е. Бондаренко [29, 1997, № 3, с. 47-52; 8, 1997, Вип. 42, с. 116-118; 31, 1998, Вип. 2, с. 80-84], П. Гаман [28, 2008, Вип. 3], С. Сонько, Д. Шиян [26, 2011, Вип. 13, с. 92-94], Б. Новаковський, А. Прасолова, П. Каргашин, А. Садов [15, 2006, № 1]). Окремі публікації присвячені створенню карт банківської системи України (О. Вакуленко [29, 2002, № 2, с. 57-63]) та картографуванню соціальних пріоритетів розвитку регіонів (Д. Ляшенко [29, 1998, № 2, с. 45-49]) з використанням ГІС-технологій.

Публікації у сфері економічної географії присвячені геоінформаційному картографуванню малих підприємств України (Т. Козаченко, Т. Цокало [7, 2009, № 4, с. 17-27]), застосуванню ГІС-технологій у дослідженні впливу транспортно-комунікаційних осей на соціально-

економічний розвиток регіонів України (Л. Пашковська [30, 2008, № 1, с. 114-119]), підходам до побудови геоінформаційної імітаційної моделі транспортної мережі міста (В. Мокін, В. Сторчак, О. Гавенко, І. Медведєв [24, 2011, № 2, с. 45-50]) та використанню ГІС-технологій для забезпечення аналізу та планування телекомунікаційних мереж України (О. Нестеренко, С. Луньков [30, 2007, № 1, с. 141-150]).

Політико-географічний напрямок представлений публікаціями, присвяченими створенню ГІС передумов входження України в Європейський Союз (Л. Руденко, Д. Ляшенко [14, 2006, № 1, с. 14-19]), web-атласу євро регіону "Ярославна" (С. Казаков [23, 2009, № 4, с. 147-151]), досвіду реконструкції адміністративно-територіального поділу Криму за допомогою ГІС-технологій (С. Єфімов, А. Шевчук, О. Селєзньова [30, 2007, № 1, с. 39-50]) та розгляду геоінформаційного забезпечення делімітації та демаркації державного кордону України (О. Кондратюк [30, 2011, № 3, с. 93-105], М. Трюхан [7, 2000, № 3, с. 32-36]).

Окремі публікації О. Барладіна, І. Бусола, О. Скліяра, О. Речича [26, 2010, № 12, с. 12-18], О. Поліщука [29, 2006, № 2, с. 54-59] та Л. Петришина [6, 2009, № 4, с. 211-221] присвячені дослідженню суспільно-географічних комплексів різних регіонів України.

Висновки. Таким чином, аналіз показує, що в Україні переважна кількість досліджень з геоінформаційної тематики здійснюється в природничо-географічних напрямках; суспільно-географічний напрямок представлений досить слабо. Є окремі публікації, що стосуються систем розселення, георурбаністики, соціальної географії. Ми не виявили публікацій, присвячених географії культури, релігії, способу життя, споживання тощо. Мало публікацій з економіко-географічної тематики. Вони стосуються переважно географії комунікацій; лише одна публікація присвячена дослідженню геопросторової організації підприємств в Україні. Прикладів застосування ГІС в інших напрямках економічної географії, зокрема в географії промисловості, сільського господарства, будівництва, в розглянутих публікаціях немає. У сфері політичної географії є публікації, присвячені дослідженню передумов входження України до ЄС, створенню ГІС євро регіону "Ярославна", досвіду реконструкції адміністративно-територіального поділу Криму та розгляду геоінформаційного забезпечення делімітації та демаркації державного кордону Украї-

ни.

Більшість публікацій стосується застосування ГІС у прикладних дослідженнях окремої вузької сфери. Серед опрацьованих публікацій застосування ГІС при дослідженнях суспільно-географічних комплексів розглядається на

прикладі Причорномор'я, Прикарпатського регіону, Київської області, м. Харкова та м. Запоріжжя. Застосування ГІС для суспільно-географічного дослідження інших регіонів України не виявлено.

Література:

1. *Веневітінна Н. П.* Аналіз публікацій з геоінформаційної суспільно-географічної тематики у вітчизняних та зарубіжних періодичних виданнях / *Н. П. Веневітінна, В. С. Грицевич* // Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції "Географія та екологія: наука і освіта" (м. Умань, 26-27 квітня 2012 р.). – Умань, 2012. – с. 33-36
2. *Кошкарєв А. В.* Геоінформатика / *А. В. Кошкарєв, В. С. Тикунов* // Под ред. *Д. В. Лисицького*. – М.: «Картгеоцентр»-«Геодезиздат», 1993. – 213 с.
3. Основы геоинформатики: В 2 кн. Кн. 2: Учеб.пособие для студ. вузов / *Е. Г. Капралов, А. В. Кошкарєв, В. С. Тикунов и др.*; Под ред. *В. С. Тикунова*. – М.: Издательский центр "Академия", 2004. – 480 с.
4. *Чабанюк В. С.* Основні напрямки розвитку геоінформаційних систем у 90-ті роки / *В. С. Чабанюк* // Вісник геодезії та картографії. – 1994. – № 2. – с. 108-126.
5. *Чабанюк В. С.* Основні напрямки розвитку геоінформаційних систем у 90-ті роки / *В. С. Чабанюк* // Вісник геодезії та картографії. – 1995. – № 1 (3). – с. 73-88.

Список періодичних видань:

6. Актуальні проблеми економіки. Науковий економічний журнал. – Київ, 2008-2011.
7. Вісник геодезії та картографії. Науково-технічний журнал. – Київ, 1994-2011.
8. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Географія. – Київ, 1993-2008.
9. Вісник Львівського університету. Серія: географічна. – Львів, 1992-2011.
10. Вісник Національного університету "Львівська Політехніка". Серія: "Інформаційні системи та мережі". – Львів, 2008-2011.
11. Вісник Національного університету "Львівська Політехніка". Серія: "Комп'ютерні науки та інформаційні технології". – Львів, 2008-2011.
12. Вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Серія: "географія". – Чернівці, 1999-2010.
13. География и природные ресурсы. – Москва, 2004-2011.
14. Геоінформатика. – Київ, 2002-2011.
15. Геоінформатика. – Москва, 2002-2011.
16. Геопрофи. – Москва, 2003-2011.
17. Геопрофиль. – Київ, 2008-2011.
18. Економіка і управління. Науковий журнал. – Київ, 2003-2010.
19. Ефективність державного управління. Збірник наукових праць. – Львів, 2008-2010.
20. Збірник наукових праць Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – Київ, 2006-2011.
21. Збірник наукових праць Донецького державного університету управління. – Донецьк, 2008-2011.
22. Міжвідомчий науково-технічний збірник "Геодезія, картографія і аерофотознімання" – Львів, 2002-2011.
23. Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – Луцьк, 2007-2009.
24. Науковий вісник Національного гірничого університету. – Дніпропетровськ, 2008-2011.
25. Наукові записки НаУКМА. Комп'ютерні науки. – Київ, 1999-2009.
26. Проблеми безперервної географічної освіти і картографії. – Харків, 2007-2011.
27. Сучасні досягнення геодезичної науки та виробництва. Збірник наукових праць. – Львів, 2005-2011.
28. Теорія та практика державного управління. Збірник наукових праць. – Харків, 2008-2011.
29. Український географічний журнал. – Київ, 1993-2011.
30. Учёные записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского, серия «География». – Симферополь, 2006-2008.
31. Часопис картографії. – Київ, 2006-2011.
32. Часопис соціально-економічної географії. Міжрегіональний збірник наукових праць. – Харків, 2006-2010.
33. American Journal of Applied Sciences, 2005-2011.
34. Cartography and Geographic Information Science, 2000-2008.
35. Geoinformatics, 2008-2011.
36. Geojournal, 1997-2011.
37. GeoWorld, 2005-2011.
38. InternetGEO. – Київ, 2011.
39. Journal of Geographical Sciences, 2001-2011.
40. Lecture Notes in Computer Science, 1997-2011.
41. Lecture Notes in Geoinformation and Cartography, 2005-2011.
42. Science in China. Series E: Technological Sciences, 1997-2009.
43. Urban and Regional Information Systems Association Annual Conference Proceedings, 2005-2006.

Резюме:

Венеvitina Н. П. ГЕОИНФОРМАЦИОННЫЕ СИСТЕМЫ В ОБЩЕСТВЕННОЙ ГЕОГРАФИИ: АНАЛИЗ ОТЕЧЕСТВЕННЫХ И ЗАРУБЕЖНЫХ ПЕРИОДИЧЕСКИХ ИЗДАНИЙ.

Проанализирована современная периодическая литература по геоинформационной тематике. Разработаны и охарактеризованы классификации публикаций по геоинформационной общественно-географической тематике в отечественных и зарубежных периодических изданиях и создана соответствующая блок-схема. Произведена характеристика применения геоинформационных систем и технологий в различных отраслях общественной географии, указаны ученые, которые занимаются внедрением ГИС в общественно-географические исследования. Определены основные направления применения геоинформационных систем в общественной географии.

Ключевые слова: геоинформационная система, геоинформатика, ГИС-пакет, сферы применения ГИС, классификации публикаций.

Summary:

Venevitina N. THE GEOGRAPHIC INFORMATION SYSTEMS IN HUMAN GEOGRAPHY: THE ANALYSIS OF DOMESTIC AND FOREIGN PERIODICALS.

The modern periodical literature on geographic information issues is analyzed. The classification of publications on geoinformative human-geographical issues in domestic and foreign periodicals is developed and characterized and appropriate flowchart is created. Within the category of fundamental researches the classification by exploration level is selected – on theoretical and methodical. Theoretical publications are divided into four classes: the theory of geoinformatics, database theory, theory of GIS and GIS-technologies and GIS modeling theory. Methodical publications are classified according to the content, data sources, GIS implementation, application of Internet, and the dimension of the designed objects. By the content of publications the following classes are evolved: the algorithms for GIS, particular GIS components, innovations in GIS area and GIS geoportals. Within the category of applied researches the following classification of publications is evolved: by the territorial scope of the research objects, application areas in human geography, data sources, ways of GIS use, application of Internet, ways of research results presentation and the dimension of the designed objects. The implementation of geographic information systems and technologies in different branches of human geography is performed. The scientists dealing with the introduction of GIS into the human-geographical researches is indicated. The main directions of geographic information systems implementation in human geography are defined. The conclusion that the most publications deal with the GIS implementation in applied explorations of specific narrow research area is done.

Key words: geographic information system, Geoinformatics, GIS software, the GIS application scopes, classifications of publications.

Рецензент: проф. Заставецька О.В.

Надійшла 18.09.2012р.